

Prvá pomoc pri popáleninách.

Cieľ témy: Zhodnotiť situáciu pri popáleninách, zastaviť šírenie popáleniny, zmierniť bolesť, minimalizovať riziko infekcie a aktivovať záchrannú zdravotnú službu

Popáleniny a poleptania sú poranenia spôsobené vysokými teplotami alebo žieravinami (kyseliny a zásady).

Popáleninu utrpí každý rok približne 1 zo 100 obyvateľov, z toho 3 % je približne hospitalizovať (30 prípadov na 100 000 obyvateľov za rok). Deti do 15 rokov tvoria takmer polovicu postihnutých s popáleninami.

Pri poškodení kože popálením sa naruší jej funkcia vonkajšej bariéry pred infekciou. Telo stráca tekutiny, pretože cez vlásoknice uniká tkanivový mok. Tekutina sa môže hromadiť pod kožou a vytvárať pľuzgiere alebo vytekať na povrch. Podľa rozsahu popáleniny môžeme predpokladať, či sa rozvinie **šok**. **Šok** je život ohrozujúci stav a vzniká vždy, keď je strata tekutín vyššia. Pri popálení rozsiahlej oblasti je strata tekutín jednoznačná, riziko rozvoja šoku je preto veľké. Pri popálení končatín sa tekutina hromadí v tkanive a spôsobuje opuch a bolesť. Cez popáleniny prenikajú baktérie a vzniká nebezpečenstvo infekcie. Čím je popálenina hlbšia, tým väčšie je riziko rozvoja infekcie.

Popáleniny sa klasifikujú podľa hĺbky poškodenia kože. Rozoznávame 4 stupne:

1.stupeň - Popáleniny zasahujú len povrchovú vrstvu kože. Prejavujú sa začervenaním, ale bez pľuzgierov.

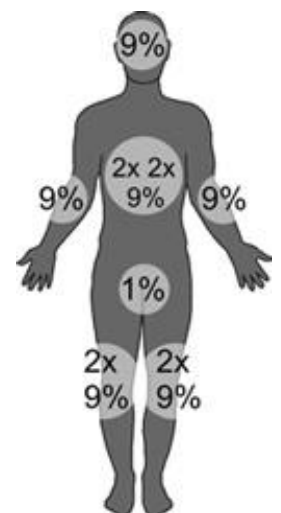

2.stupeň - Sú to stredne hlboké popáleniny, ktoré zničia povrchovú vrstvu kože. Sú veľmi bolestivé. Koža je červená a tvoria sa pľuzgiere.

3.a 4.stupeň - Je to najťažší typ popálenín. Pri týchto hlbokých popáleninách dochádza k strate citlivosti kože. Koža má voskový vzhľad, je bledá alebo spálená.

Závažnosť popálenín je podmienená nielen hĺbkou popálenia, ale najmä rozsahom, napr. dlaň človeka tvorí asi 1% povrchu tela. Bezprostredne po úraze totiž hrozí **šok**, a to už pri popálení 1% povrchu tela! Ako pomôcku pre rýchly výpočet popálenej plochy uvádzame tzv. Deviatkove pravidlo, ktoré je znázornené na obrázku.

Pri poskytovaní prvej pomoci nesmieme určite zabudnúť na všeobecné [zásady pri poskytovaní prvej pomoci](#):

1. Zistiť, čo sa stalo
2. Myslieť na hroziace nebezpečenstvo
3. konať podľa danej situácie

Postup pri poskytnutí prvej pomoci pri popáleninách:

1. Zabráňte ďalšiemu pôsobeniu tepla a premiestnite postihnutého z ohrozeného priestoru.
2. Ak horia šaty postihnutého, uložte ho na zem a oheň uhasiť nehorľavým materiálom, postihnutý nesmie behať.
3. Miesto ochladzujte vodou najmenej 10-15 minút. Riadte sa metódou 3 x 15! Po dobu 15 minút, zo vzdialenosti 15 cm, chladte vodou o teplote cca 15°C. Miesto nikdy nechladíme ľadom.
4. Opatrne a čo najskôr odstráňte z poranených končatín hodinky, prstene, ešte predtým, ako začnú opúchať.
5. Popáleninu prekryte sterilným obvazom, alebo čistou tkaninou.
6. Popáleninu nenatierajte žiadnymi masťami, olejmi, krémami, ani vaječnými bielkami. Na popáleninu neprikladajte vatú ani náplastový obvaz.
7. Obhorenú časť odevu nikdy nestrhávajte, odstráňte iba tú časť odevu, ktorá nie je priškvarená.
8. V prípade potreby zabezpečiť protišokové opatrenia a aktivovať rýchlu zdravotnú službu 155, 112

V prípade poleptania chemickými látkami postupujeme podobne ako pri popáleninách. Počas oplachovania opatrne odstráňte kontaminovaný odev a zariadte prevoz do nemocnice.

Aktivácia rýchlej zdravotnej služby 155, 112:

1. Kto volá
2. Kde sa stalo (orientačné body)
3. Čo sa stalo (opíšte, čo vidíte)
4. Počet ranených
5. Druh poranení (tak ako ich vidíte)
6. Druh poskytnutej prvej pomoci a potreba inštrukcie pri prvej pomoci
7. Spätný kontakt na vás

Zdroje:

Príručka prvej pomoci, Dorling Kindersley Ltd, London

Prednemocničná urgentná medicína, Viliam Dobiáš a kolektív

Kurz prvej pomoci pre uchádzačov o vodičské oprávnenie a vodičov, Falck – Záchranná Academy

<http://www.tahaky-referaty.sk/print>

Viliam Dobiáš a kolektív - Prednemocničná urgentná medicína

Dr. Tony Lee, Dr. Lotte Newmannová, Dr. Rudy Crawford, Dr. J. Gordon Peterson, Dr. Vivien Armstrongová, - Príručka prvej pomoci

Autori:

Gabriela Domiková, zdravotnícky záchranár so špecializáciou Špecializovaná urgentná starostlivosť, všeobecná diplomovaná sestra, diplomovaná psychiatrická sestra, inštruktor Kurzov prvej pomoci

PhDr. Ingrid Demenyová, operátor KOS, zdravotnícky záchranár, lektor Kurzov prvej pomoci